

Aan de Nederlandse Vrouwen Raad
t.a.v. de voorzitter Nenita La Rosa
Laan van Meerdervoort 70,
2517 AN Den Haag

Betreft: Evaluatie van de Wet Verevening Pensioenrechten bij Scheiding;
verzoek om actie vanuit de NVR richting minister en Tweede kamer
en richting de achterban

Datum: 7 november 2017

Beste Nenita,

We schrijven deze brief uit bezorgdheid omdat ongeveer de helft van de vrouwen na een scheiding hun opgebouwde rechten bij pensionering niet ontvangen, zoals onlangs te lezen was in een artikel in de Volkskrant van 6 oktober 2017 n.a.v. de evaluatie van de wet VPS (zie hieronder)

Daar komt bij dat de maatschappelijke werkelijkheid van samenwonende paren ingrijpend aan het veranderen is. Tegenwoordig wordt 44 procent van de kinderen geboren worden bij samenwonende stellen, die niet gehuwd zijn en ook geen notarieel samenlevingscontract hebben afgesloten*. Samenwonen zonder notariële acte betekent dat deze vrouwen géén recht op partnerpensioen opbouwen. Ook voor deze groep vrouwen blijkt echter dat hun keuzes vaak overeenkomen met die van gehuwde vrouwen, namelijk dat zij, of er nu wel of geen kinderen zijn, meer uren aan het huishouden en zorg gaan besteden en minder betaald gaan werken.

Kamervragen en evaluatie van de Wet VPS

In de Tweede Kamer is in juni 2016 via een motie om een evaluatie van de Wet VPS gevraagd vanwege de maatschappelijke ontwikkelingen die zich sinds de vorige evaluatie van tien jaar geleden hebben voorgedaan. Op 13 juni 2017 kwam de staatssecretaris met een voorlopige evaluatie van de Wet, zie bijlage 2. Uit deze evaluatie blijkt dat alle betrokken bij een echtscheiding steken laten vallen inzake de pensioenverevening. De staatssecretaris zegt toe om voor het einde van het jaar 2017 met de complete evaluatie van deze wet te komen en het kabinetsstandpunt hierover.

Bemoeienis met de Wet vanuit de vrouwenbeweging

De studiegroep Economische Zelfstandig van de WOUW vindt het van groot belang dat de vrouwenbeweging zich met de evaluatie en aanpassing van deze wet gaat bemoeien. Wij denken namelijk het mogelijk is om de geconstateerde pensioenproblemen op eenvoudige wijze op te lossen.

Daarnaast vinden wij dat we ons hard moeten maken dat ongehuwde partners bij een scheiding dezelfde pensioenrechten krijgen als gehuwde paren.

Vraag aan de NVR

Voor de evaluatie van de Wet VPS is de vrouwenbeweging niet benaderd.

We vrezen dat als er gesleuteld wordt aan de Wet zoals in de evaluatie wordt voorgesteld, de Wet onvoldoende recht doet aan de pensioenrechten die vrouwen tijdens het huwelijk/samenwonen hebben opgebouwd.

Vanuit Wouw hebben we een en ander op een rijtje gezet om de financiële positie van vrouwen na een scheiding te verbeteren, zie bijlage 1 (en 2).

We vragen de NVR een brief op te stellen voor het kabinet en Tweede Kamerleden met voorstellen die vrouwen niet benadelen, en daarbij ook pensioenrechten van samenwonenden opnemen.

Graag denken we mee om na te gaan welke mogelijkheden er zijn om deze wet zodanig op te stellen dat ze aansluit bij de huidige praktijk.

Met vriendelijke groet,

Marjan Nieuwenhuis,
Namens de studiegroep Economisch Zelfstandig van Wouw
020 6793159

*. Emancipatiemonitor 2016, pagina 24

Bijlage 1. Voorstellen ter verbetering van het partnerpensioen bij een scheiding,
Studiegroep Economisch Zelfstandig van de Wouw

Bijlage 2. Verschil tussen laag- en hoog opgeleide vrouwen in kennis over hun pensioen
tijdens en na een scheiding.

Op de website Economisch Zelfstandig staat de nodige informatie bij
<http://www.economischzelfstandig.nl/actueel-ez/vechtscheidingen/pensioen,-vr.-opgelet.html>

met o.a. de brief van de Volkskrant van 6 oktober 2017 en de evaluatie van de wet Verevening Pensioenrechten bij Scheiding in de commissie Sociale Zaken en Werkgelegenheid, 13 juni 2017.

Bijlage 1. Voorstellen vanuit de studiegroep Economisch Zelfstandig van Wouw ter verbetering van de Wet Verevening Pensioen bij Scheiding, oktober 2017
Eventueel te gebruiken in een brief van de NVR.

Voorstellen ter verbetering van de Wet VPS

- Pensioenverevening wordt een **verplicht** onderdeel van een echtscheiding en bij het ontbinden van een geregistreerd partnerschap, net zo als alimentatie, zorg voor de kinderen, omgangsregeling en verdeling van boedel en huis. Zonder pensioenverevening kan de scheiding **niet** worden uitgesproken.

- De verzekerde **is verplicht** de scheiding binnen twee jaar bij het pensioenfonds te melden en de afspraken van het scheidingsconvenant schriftelijk en aangetekend mee te sturen.

- **Conversie wordt de regel.** Dat wil zeggen dat het deel van het pensioen waarop de vragende partij rechten heeft opgebouwd zelfstandig wordt toegekend. Het pensioen wordt rechtstreeks overgemaakt naar de vragende partij en is niet meer afhankelijk van de ex. Dit betekent b.v. dat de uitkering niet meer afhankelijk van het wel of niet behalen van de pensioenleeftijd van de oorspronkelijke verzekerde. Verder voordeel is dat de financiële band tussen de exen definitief is verbroken. Nadeel is dat bij overlijden van de verzekerde geen bijzonder partnerpensioen wordt toegekend, hoewel niet elk pensioenfonds dit uitkeert. Nadeel voor de pensioen plichtige is dat bij het overlijden van de ex het pensioen van de ex niet wordt bijgevoegd bij de pensioen plichtige.

Bij een scheiding kan een andere pensioenverevening afgesproken worden

- Paren die bij de notaris een **samenlevingscontract** opstellen, worden **verplicht** de verdeling van het pensioen op te nemen. Deze paren hebben dezelfde pensioenrechten als bij een echtscheiding. Ook hier is conversie de regel, waarvan echter afgeweken kan worden.

- De periode dat partners **ongehuwd samenwonen**, geregistreerd bij de burgerlijke stand, telt mee in het aantal jaren dat er pensioen wordt opgebouwd bij een (echt)scheiding. Ook hier is conversie het uitgangspunt. Wanneer samenwonende paren alsnog hun relatie notarieel vastleggen, tellen de samenwonende jaren mee bij het bepalen van het partnerpensioen. Bij het uit elkaar gaan kan een andere pensioenverevening afgesproken worden.

Toevoeging

Een al enkele jaren is de trend dat mensen eerst 'op proef' gaan samenwonen, al dan niet gevolgd door een huwelijk. In 2016 ging het om 954.000 paren. Van de kinderen wordt 44 procent geboren bij ongehuwde paren, van de eerstgeborenen is dit zelfs 50 procent*.

* Emancipatiemonitor 2016, pagina 24

** Opvallende is dat in de Emancipatiemonitor in de tekst en bij de meeste tabellen géén onderscheid meer wordt gemaakt tussen gehuwd en ongehuwd samenwonen.

Zie Emancipatie monitor 2016, wordt er consequent gesproken over '(gehuwd) samenwonende paren', en van 'paar zonder/met kinderen', b.v. pagina 148, 152 en verder

Bijlage 2. Verschil tussen laag- en hoog opgeleide vrouwen in kennis over hun pensioen tijdens en na een scheiding.

Onderzoek onder gescheiden vrouwen door Motivaction, maart 2017

Kwantitatief online onderzoek bij gescheiden vrouwen van 25 tot 70 jaar via vragenlijsten.

Van 24 jan 2017 tot 8 febr 2017, 447 vragenlijsten, representatief

De respondenten waren gemiddeld 14,6 jaar getrouwd voordat ze gingen scheiden.

Opleidingsniveau:		Inkomen:	
Laag – ibo/basisschool/geen opleiding	29 %	Beneden modaal	56%
Middel – havo/vwo/mbo/mavo	51 %	Modaal	9%
Hoog – wo/hbo	20 %	Boven modaal	14%
		Onbekend	21%

Verschil tussen laag- en hoog opgeleide vrouwen in kennis over hun pensioen tijdens en na een scheiding. Dit pleit ervoor om bij een scheiding het pensioen als een verplicht onderdeel op te nemen bij de echtscheidingspapieren.

Vraag	Laag opgeleid	Hoog opgeleid
1.. Weet niet of zij zelf pensioen opbouwde tijdens het huwelijk	41 %	14 %
<i>Gemiddeld 25 procent</i>		
Weet niet of haar ex-partner pensioen opbouwde tijdens het huwelijk	27 %	10 %
<i>Gemiddeld 12,5 procent</i>		
2.. Weet niet hoe haar inkomen geregeld is als ze met pensioen gaat	26 %	5 %
Bouwt zelfstandige pensioen op	3 %	8 %
Bouwt spaargeld/eigen vermogen op	4 %	21 %
3. Denkt dat scheiden invloed heeft op het pensioen ja <i>Gem 30 procent</i>	19 %	43 %
4. Is bezig met pensioen rondom een scheiding ja <i>Gem 31 procent</i>	24 %	48 %
Krijgt hulp bij het regelen van het pensioen ja <i>Gem 22 procent</i>	17 %	34 %
5. Een uitgesproken voorkeur voor info omtrent scheiden en pensioen mediator	23 %	47 %
financieel adviseur	9 %	19 %
echtscheidingsadvocaat	73 %	58 %
weet niet bij wie ze moet zijn	27 %	8 %

Hele rapport: <http://communicatie.pensioenregister.nl/wp-content/uploads/2017/05/Rapportage-Gescheiden-vrouwen-Motivaction-def.pdf>